ERYCI PVTEANI

BELLI ET PACIS STATERA, A IVSTI LIPSI MANIBVS IN ELYSIO ADÆQVATA.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Appenſus es in ſtaterâ, & inventus es minus habens. Dan. 5.

LVGDVNI BATAVORVM
ANNO M. DC. XXXIII.

CHRYSOLOGVS.

IN *litteris prudens inuenit, unde ſapientior fiat: ibi* BELLATOR *repperit, unde virtute roboretur: inde* PRINCEPS *accipit, quomodò populos* SVB ÆQVALITATE *componat: nec aliqua in mundo poteſt eſſe fortuna, quam litterarum non augeat glorioſa notitia.*

ERYCI PVTEANI

BELLI ET PACIS STATERA, A IVSTI LIPSI MANIBVS IN ELYSIO ADÆQVATA.

IVſtitiæ antiquitas omnis ſtateram aſſignavit, jugo ſeu antennâ perquàm æquali: Sic, ut ibi Virgo æquitatis præſes non adſit, ubi lancis alterius propenſione, abeſt æquilibritas; quia ad juſtitiam ſtatera non pertinet, niſi juſta. Metallorum quæ pondere æſtimantur, apud aurufices ratio haberi ſolet exactiſſima:

aurum ad aurum ponderatur mole æquali, ad argentum & alia ignobiliora inæquali. Ita res politicæ, ſi ad librã judicii expendendæ veniant, ſeriâ & fideli operâ ſunt examinandæ.

Pax tribuitur vitæ aureæ, tanquàm aurea: bellum nervis conſtat & ſuſtentatur aureis: Sophocles. *expugnat urbes aurum*, & *præcipua* Tacitus. *eſt belli cauſa.* Quemadmodùm igitur aurum ad auri, ita & bellum ad pacis ſacôma debet perpendi, ut ex juſtâ collatione, alterutrius bonitas & utilitas æſtimari poſſit, & æquitas obſervari.

Accurati verò rerum adeò ſcrupoſarum examinis judex,

diu eſt trutinandus, debetq́ talis à Principe deligi, qualis ab ipsâ poteſt lege dictari; qui nempe rectè ſciat, *quàm difficile & aſperum factu ſit, conſilium dare Regi, aut Imperatori.* Caſſiodorus. Saluſtius.

Omnia non pariter rerum ſunt omnibus apta. Propertius.

Claras ſuas maculas reddunt illi, ad quos multi reſpiciunt, ſi aliquâ reprehenſione ſordeſcunt: alioquin expedit non videri, quàm cunctorum irriſione ſignari. Caſſiodorus.

Statera tempori inepta, examini incommoda, quam formaſti, ſeu finxiſti potiùs, ERYCI PVTEANE, quia momentis diſparibus aurea belli & pacis pondera truti-

 nat,

nat, non eſt juſta. Argumento ſupra judicii tui vires te implicuiſti ; perperamque, (quia inconſulto Rege & Principe) munere tuo tituloque uſus es : namque *belli ſuſcipiendi, vel tractandæ pacis authoritas atque Conſilium, penes Principes eſt.* Auguſtinus.

Legato Regio, exercitus ſũmo Præfecto contumeliam facis, dum tuum illud opus promercali corbulâ dignum, nomini ejus inſcribis: Sed ſomnitabas proculdubiò, quando ad magnum virum ſcripſiſti, *voluiſſe te quantum Regi tuo debeas, illo ſcripto profiteri.* Tantum abeſt, ut eorum quæ debes, quidquam perſolveris, quin potiùs aliquid

quid Regis famæ, magnitudini, potentiæ, viſus es detrahere.

Principis optimos, beneficos, publicæ quietis amantiſſimos, imprudentiæ arguis, ubi obiter dicis, poſt exactas duodecennales inducias, *rebus intempeſtivâ legatione turbatis* (Pecquianam intelligis, Archiducum juſſu obitam) *bellum gravius quaſi poſtliminio reductum.* Principes, dii quipiam humani ſunt; eorum exiſtimatio ne minimis quidem digitis attingi debet; quia præcipua rerum ſuarum ad famam dirigunt.

Subjicis: *Sumi faciliùs poſſunt arma,*

ma, quàm poni; ſumi jure poſſunt, injuriâ exerceri.

Arma ſubditorum priùs in Regem mota ſunt: ſeditionem moverunt qui fecerant injuriam, metuentes pœnam. Regi invito, laceſſito, & æquis fulto legibus tanquàm legitimo Domino, certandum fuit; quod ſcuto magis quàm gladio fecit. Vt pacem deinde quæreret, hoſtium durante pervicaciâ, in incœpto bello perrexit, jure non injuriâ, quia contra hæreticos, rebelles, pertinaces, quos mutationis cupido, dominandi libido, & aliæ injuſtæ rapuerant ſcelerata in prœlia cauſæ.

Addis:

Addis: *Bellum, ſed magis Belgicum, non poteſt ſine rapinâ, cæde, incendio, vaſtitate geri. Hæ Regum Principumq́ lites ſunt, ſed ſanguineæ; nullæ tam juſtæ, quin injuſtæ, ſi æternæ fiant. Pertinacia facit, ut aliquid ſemper in armis iniqui ſit, etiam cùm iniqua ipſa non ſunt.*

Audaciter dictum, quo Reges omnes & Principes ſimul tangis, dum bella omnia diuturna, injuſta cenſes. Atqui *bellum non modò eſt juſtum, ſed etiam neceſſarium, cùm vi vis illata defenditur.* Tullius. Si quodvis bellum; multò magis quod pro fide geritur, & pro ſalute. Ea quoque *fortitudo, quæ tuetur à Barbaris patriam, vel defendit infirmos, vel à latronibus* Ambroſius.

 ſocios,

ſocios, plena juſtitia eſt. Conſtantia eſt, non pertinacia, juri ſuo firmiter perſequendo armis inſiſtere: hoc palàm ſignificant perpetua Regum inſignia: DIADEMA, majeſtatis omnimodè tutandæ; SCEPTRVM, dominatûs, & compeſcentis virgæ; GLADIVS, poteſtatis, & belli contra rebelles & impios, quo & quanto lubet tempore, exercendi.

Viterbienſis.

Iudicij ſignum gladius monſtrare videtur,
Quo malefactorum feritas ceſſare jubetur.

In cœpto pergis: *Ærarium maximum, & quod fundo caret, exhauſtum eſt: theſauri innumerabiles profuſi: laſſa liberalitas: & adhuc miles eget, hoſti ſimilis, & urbibus agriſq;*

inſe-

infeſtus regiis, quia arida & ſicca ſtipendiorum vena eſt.

Hîc tecum ipſe pugnas, ERYCI. Si ærarium Regium fundo caret, quo modo exhauriri potuit? immò exhauſtum non eſt, quia, vel te judice, fundo caret: alibi, tui immemor, non *exhauſtum*, ſed *debilitatum* dixiſti. Theſauris ſuis ad avitæ Religionis tutelam perpetuò & munificè Rex uſus eſt, qui vel idcircò (Deo ſic volente) inexhauſti futuri ſunt, & æterni. Regia liberalitas nec laſſa eſt, nec umquàm erit, ad propugnandum Dei cauſam. Neque militum egeſtas ea eſt, quam tu fingis;

tantum illis erogatur, quantum militari conſuetudine & uſu receptum eſt, atque ad ſuſtentationem vitæ neceſſarium. Liberalitas alibi, liberalitate perit; luxuria ſpecie liberalitatis imponit: perdere multi ſciunt, donare neſciunt. Rex denique non permittit ſuos milites eſſe poſſeſſoribus inſolentes; ſed ut vivant, jubet, cum provincialibus jure civili. Stipendiorum vena ſicca non eſt, etiamnunc fluit, fluetque quandiu opus erit.

Perſequeris: *Batavi, ut Regis potentiam venerentur, quamvis victoriæ propiores, tranſigere parati ſunt. Princeps Auriacus ipſe, quem fortiſſimum,*

mum, prudentiſſimumq́; militiæ Ducem habent, quâ magnitudine animi, eâ moderatione, etiam belli gloriam pacis conditionibus ſubmittit.

Hoc credis PVTEANE? Credulitas error eſt magis quàm culpa, & quidem in optimi cujuſque mentem facilè irrepit: contrà, ſapiente diffidentiâ non eſt quidquam utilius mortalibus. Conditiones ab hoſte ſuperbiente primo cõgreſſu exhibitas, in medium proferre debuiſti, ut ſtateram tuam adæquares: ſed video te illarum fuiſſe inſcientem: è multis quinas habe, eaſque à pace alieniſſimas.

Prima eſt: *Vt Luſitani apellæ,*

è patriâ exules, qui apud Batavos impietatem ſuam publicè profitentur, liberè poßint commercia exercere in Hiſpaniâ, Italiâ, Belgio, & aliis juris Hiſpanici ditionibus.

Scilicet hoc feret Rex Catholicus, qui tantis ſumptibus, tanto labore, ab illâ colluvie Regna ſua expurgavit.

Secunda: *Vt Hiſpani omnes Regi militantes è Belgio excedant, nec alij impoſterum eò revocari poßint.*

Quâ lege Hiſpani exulabunt, ſanguinē ſuū profundere quotidiè parati, ſi Germani, Burgundiones, Itali, Angli quoq; & Hiberni qui externi ſũt, admittuntur? Rex ubiq; Rex & Pater eſt, & quorumvis operâ, ſub-

ſubditorũ maximè uti poteſt.

Tertia: *Vt ſtipendiarii ad Provinciarum tutelam conſcripti, ſolis Ordinibus ſacramento obſtringantur; utq́; ab his ſolis æra militaria pendantur.*

Vides quo modo hoſtis, prætextu pacis, Regiam authoritatem conetur peſſundare:
ΕΙΣ ΚΟΙΡΑΝΟΣ ΕΣΤΟ, ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ: Homerus.
nam *pacis intereſt omnem poteſtatem* Tacitus.
ad unum conferri. Vt Jupiter ſolus Herodianus.
Deorum imperium habet, ita illud dat uni mortalium.

Quarta: *Vt Breda & Geldria munitiſſimæ urbes & firma propugnacula, gratis & nullâ redhibitione hoſti committantur.*

Siccine ludetur de avito Regis patrimonio? Siccine de

ſalute

ſalute ſubditorum, quos ad hæreſim invitos Batavi ſubitò adigerent, perderent?

Quinta: *Vt hæretici, quos Chriſtianos reformatos vocant, in provinciis Catholicis liberi maneant, & ab omni correctione immunes, etiam in ipsâ Hiſpaniâ.*

Sceptrum ſuum & coronam citiùs Rex abjiciet, quàm ut fœdæ huic propoſitioni vel auditum præbeat. Proſeminare malas errorum herbas, ſemper impiũ fuit: Regis piiſſimi animus ab impietate abhorret.
Lactantius. *Religio* (vera) *& timor Dei, ſolæ ſunt quæ cuſtodiunt hominum inter ſe ſocietatem:* è contrà, mala (Bata-
Lucretius. vorum qualis) *ſæpiùs olim Religio*

peperit

Religio peperit ſcelroſa atque impia facta.

Hæ ſunt, ERYCI, *dexteræ concordiæ, quas hoſtes porrigunt*; vel ſic *ad pacem & concordiam*, ut incautâ fide credis, *faciles, parati, avidi*: & tu *quovis modo, omnibus conſiliis poſthabitis*, cum illis tranſigendum eſſe cenſes.

Inſtituto inſiſtis: *Hoſtes à culpâ jam ſunt longinquiores, quamvis hoſtes & majore impetu agant. Nam auctores belli vel bello extincti ſunt, vel ſuo vivere fato deſierunt: reliqui tanquàm in armis & libertate nati, cauſam ad ſe derivatam bello tutati ſunt.*

Cauſam certè tutati ſunt, ſed malam cauſam; quæ quidem origo furoris omnis penes authores fuit: at reliqui conta-

gione inſaniverunt, & perverſo conſilio; vel ideò infra avorum culpam minimè conſtituti, quia tumultum ex tumultu, bellum ex bello ſeverunt; in rebellione nati, & iniquo fœdere, non in libertate, quam ubi pollicentur, ipſam aggrediuntur, populumque ad ſanguinem uſque emungunt.

Tacitus. *Libertatis genus eſt, ſuo ſervire Rectori.*

Subjungis: *Non jam quomodò hoſtes facti ponderandum eſt, ſed quomodò amici poßint fieri, & in auxilium ſocietatemq́; aſſumi.* Ad quod, ſub finē, Romanorū exemplū adducis.

ERYCI, ſtatera tua eo loco claudicat; ſæcula diſtinguenda erant. Romani, ut ex Tacito pro-

proſers, Batavorum amicitiam quæſiverunt; ſed tunc temporis, hi nullis legibus erant illis obnoxii. Hoc noſtro ævo, ratio longè diſpar eſt: Batavi lege naturali, & hæreditatis jure, ſubditi ſunt Regis Catholici, à ſtirpe Burgundicâ, cui parebant, in illum derivati: propterea paratus eſt Rex cum illis tanquam cum liberis benignè agere, modò filiorum inſtar, debita ipſi obſequia præſtare velint. *Obſequio mitigantur imperia, & Regum Ducumq; clementia, non in ipſorum modò, ſed in illorum, qui parent, ingeniis ſita eſt.* Curtius.

Concludis: *Bellum finiendum eſſe,*

jura divina & humana cogunt; non poteſt armis, ergò conditionibus; quæ qualeſcumque erunt, armis tamen meliores erunt, quia ſalutem includent.

Tacitus. Leporinum conſilium: *Fortes & ſtrenui contra fortunam ſpe inſiſtunt; timidi & ignavi ad deſperationem formidine properant.* Res eò non ſunt ſtatu, ut ad turpes conditiones veniendum ſit, & de communi ſalute deſperandum.

Livius. *Multis annis malè parta, unius horæ fortuna evertere poteſt.* vitrea eſt, tunc cùm ſplendet, frangi ſolet. Hoſtis fraude potiùs & proditione, quàm armis & virtute victor; emit militem, non legit: Rex genitos ſibi milites conſcribit, non adſcitos; &

omni-

omnibus imperii nervis ad revocandam priſtinæ militiæ diſciplinam connititur. Deus Optimus Maximus auxilium è cœlo dabit.

Immenſa eſt, finemq́ue potentia cœli Non habet. Ovidius.

Rex potentiſſimus, cui beata ſuorum vita propoſita eſt, vires promptas ſubminiſtrabit, etſi longinquas: Sereniſſima Iſabella ad omnia quæ agenda erunt, quietâ, uti ſolet, induſtriâ aderit: Marchio de Aytona, generosâ Heroum gente natus, Dux in togâ prudens, in ſago ſtrenuus, omnem adhibebit curam, nec ulli labori parcet: Miniſtri Regii juvabunt

ſocios, plena juſtitia eſt. Conſtantia eſt, non pertinacia, juri ſuo firmiter perſequendo armis inſiſtere: hoc palàm ſignificant perpetua Regum inſignia: DIADEMA, majeſtatis omnimodè tutandæ; SCEPTRVM, dominatûs, & compeſcentis virgæ; GLADIVS, poteſtatis, & belli contra rebelles & impios, quo & quanto lubet tempore, exercendi.

Viterbienſis.

Iudicij ſignum gladius monſtrare videtur,
Quo malefactorum feritas ceſſare jubetur.

In cœpto pergis: *Ærarium maximum, & quod fundo caret, exhauſtum eſt: theſauri innumerabiles profuſi: laſſa liberalitas: & adhuc miles eget, hoſti ſimilis, & urbibus agriſq;*

infe-

infeſtus regiis, quia arida & ſicca ſtipendiorum vena eſt.

Hîc tecum ipſe pugnas, ERYCI. Si ærarium Regium fundo caret, quo modo exhauriri potuit? immò exhauſtum non eſt, quia, vel te judice, fundo caret: alibi, tui immemor, non *exhauſtum*, ſed *debilitatum* dixiſti. Theſauris ſuis ad avitæ Religionis tutelam perpetuò & municè Rex uſus eſt, qui vel idcircò (Deo ſic volente) inexhauſti futuri ſunt, & æterni. Regia liberalitas nec laſſa eſt, nec umquàm erit, ad propugnandum Dei cauſam. Neque militum egeſtas ea eſt, quam tu fingis;

 tan-

tantum illis erogatur, quantum militari conſuetudine & uſu receptum eſt, atque ad ſuſtentationem vitæ neceſſarium. Liberalitas alibi, liberalitate perit; luxuria ſpecie liberalitatis imponit: perdere multi ſciunt, donare neſciunt. Rex denique non permittit ſuos milites eſſe poſſeſſoribus inſolentes; ſed ut vivant, jubet, cum provincialibus jure civili. Stipendiorum vena ſicca non eſt, etiamnunc fluit, fluetque quandiu opus erit.

Perſequeris: *Batavi, ut Regis potentiam venerentur, quamvis victoriæ propiores, tranſigere parati ſunt. Princeps Auriacus ipſe, quem fortiſſimum,*

mum, prudentiſsimumq́ militiæ Ducem habent, quâ magnitudine animi, eâ moderatione, etiam belli gloriam pacis conditionibus ſubmittit.

Hoc credis PVTEANE? Credulitas error eſt magis quàm culpa, & quidem in optimi cujuſque mentem facilè irrepit: contrà, ſapiente diffidentiâ non eſt quidquam utilius mortalibus. Conditiones ab hoſte ſuperbiente primo cõgreſſu exhibitas, in medium proferre debuiſti, ut ſtateram tuam adæquares: ſed video te illarum fuiſſe inſcientem: è multis quinas habe, eaſque à pace alieniſſimas.

Prima eſt: *Vt Luſitani apellæ,*

è patriâ exules, qui apud Batavos impietatem ſuam publicè profitentur, liberè poßint commercia exercere in Hiſpaniâ, Italiâ, Belgio, & aliis juris Hiſpanici ditionibus.

Scilicet hoc feret Rex Catholicus, qui tantis ſumptibus, tanto labore, ab illâ colluvie Regna ſua expurgavit.

Secunda: *Vt Hiſpani omnes Regi militantes è Belgio excedant, nec alij impoſterum eò revocari poßint.*

Quâ lege Hiſpani exulabunt, ſanguinē ſuū profundere quotidiè parati, ſi Germani, Burgundiones, Itali, Angli quoq; & Hiberni qui externi ſūt, admittuntur? Rex ubiq; Rex & Pater eſt, & quorumvis operâ,

ſubditorũ maximè uti poteſt.

Tertia: *Vt ſtipendiarii ad Provinciarum tutelam conſcripti, ſolis Ordinibus ſacramento obſtringantur; utq́; ab his ſolis æra militaria pendantur.*

Vides quo modo hoſtis, prætextu pacis, Regiam authoritatem conetur peſſundare: ΕΙΣ ΚΟΙΡΑΝΟΣ ΕΣΤΟ, ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ: Homerus. nam *pacis intereſt omnem poteſtatem* Tacitus. *ad unum conferri. Vt Jupiter ſolus* Herodianus. *Deorum imperium habet, ita illud dat uni mortalium.*

Quarta: *Vt Breda & Geldria munitiſsimæ urbes & firma propugnacula, gratis & nullâ redhibitione hoſti committantur.*

Siccine ludetur de avito Regis patrimonio? Siccine de

ſalute

ſalute ſubditorum, quos ad hæreſim invitos Batavi ſubitò adigerent, perderent?

Quinta: *Vt hæretici, quos Chriſtianos reformatos vocant, in provinciis Catholicis liberi maneant, & ab omni correctione immunes, etiam in ipsâ Hiſpaniâ.*

Sceptrum ſuum & coronam citiùs Rex abjiciet, quàm ut fœdæ huic propoſitioni vel auditum præbeat. Proſeminare malas errorum herbas, ſemper impiũ fuit: Regis piiſſimi animus ab impietate abhorret. Lactantius. *Religio* (vera) *& timor Dei, ſola ſunt quæ cuſtodiunt hominum inter ſe ſocietatem:* è contrâ, mala (Batavorum qualis) Lucretius. *ſæpiùs olim Religio peperit*

Religio peperit ſceleroſa atque impia facta.

Hæ ſunt, ERYCI, *dexteræ concordiæ, quas hoſtes porrigunt*; vel ſic *ad pacem & concordiam*, ut incautâ fide credis, *faciles, parati, avidi:* & tu *quovis modo, omnibus conſiliis poſthabitis*, cum illis tranſigendum eſſe cenſes.

Inſtituto inſiſtis: *Hoſtes à culpâ jam ſunt longinquiores, quamvis hoſtes & majore impetu agant. Nam auctores belli vel bello extincti ſunt, vel ſuo vivere fato deſierunt: reliqui tanquàm in armis & libertate nati, cauſam ad ſe derivatam bello tutati ſunt.*

Cauſam certè tutati ſunt, ſed malam cauſam; quæ quidem origo furoris omnis penes authores fuit: at reliqui conta-

gione inſaniverunt, & perverſo conſilio; vel ideò infra avorum culpam minimè conſtituti, quia tumultum ex tumultu, bellum ex bello ſeverunt; in rebellione nati, & iniquo fœdere, non in libertate, quam ubi pollicentur, ipſam aggrediuntur, populumque ad ſanguinem uſque emungunt.

Tacitus. *Libertatis genus eſt, ſuo ſervire Rectori.*

Subjungis: *Non jam quomodò hoſtes facti ponderandum eſt, ſed quomodò amici poſſint fieri, & in auxilium ſocietatemq́ aſſumi.* Ad quod, ſub finē, Romanorū exemplū adducis.

ERYCI, ſtatera tua eo loco claudicat; ſæcula diſtinguenda erant. Romani, ut ex Tacito

pro-

profers, Batavorum amicitiam quæſiverunt; ſed tunc temporis, hi nullis legibus erant illis obnoxii. Hoc noſtro ævo, ratio longè diſpar eſt: Batavi lege naturali, & hæreditatis jure, ſubditi ſunt Regis Catholici, à ſtirpe Burgundicâ, cui parebant, in illum derivati: propterea paratus eſt Rex cum illis tanquam cum liberis benignè agere, modò filiorum inſtar, debita ipſi obſequia præſtare velint. *Obſequio mitigantur imperia, & Regum Ducumq; clementia, non in ipſorum modò, ſed in illorum, qui parent, ingeniis ſita eſt.* Curtius.

Concludis: *Bellum finiendum eſſe,*

 jura

jura divina & humana cogunt; non poteſt armis, ergò conditionibus; quæ qualeſcumque erunt, armis tamen meliores erunt, quia ſalutem includent.

Tacitus. Leporinum conſilium: *Fortes & ſtrenui contra fortunam ſpe inſiſtunt; timidi & ignavi ad deſperationem formidine properant.* Res eo non ſunt ſtatu, ut ad turpes conditiones veniendum ſit, & de communi ſalute deſperandum.

Livius. *Multis annis malè parta, unius horæ fortuna evertere poteſt.* vitrea eſt, tunc cùm ſplendet, frangi ſolet. Hoſtis fraude potiùs & proditione, quàm armis & virtute victor; emit militem, non legit: Rex genitos ſibi milites conſcribit, non adſcitos; &

omni-

omnibus imperii nervis ad revocandam priſtinæ militiæ diſciplinam connititur. Deus Optimus Maximus auxilium è cœlo dabit.

Immenſa eſt, finemq́ꝫ potentia cœli
Non habet. Ovidius.

Rex potentiſſimus, cui beata ſuorum vita propoſita eſt, vires promptas ſubminiſtrabit, etſi longinquas: Sereniſſima Iſabella ad omnia quæ agenda erunt, quietâ, uti ſolet, induſtriâ aderit: Marchio de Aytona, generoſâ Heroum gente natus, Dux in togâ prudens, in ſago ſtrenuus, omnem adhibebit curam, nec ulli labori parcet: Miniſtri Regii juvabunt

çonſiliis: Ordines ſuam opem, affectum, & obſequium, quo Regi nuſquam defuêre, liberè præſtabunt: Sicque res, Deo juvante, integræ ſervabuntur:

Sophocles.

Ritè parentium
Res ſervat atque vitam, OBEDIENTIA.

Denique, *omnium voto, omnium ore te locutum eſſe* aſſeveras, cùm tamen paucorum conſilio, nullius authoritate verba feceris. Moleſtiam contraxi, fateor, & indolui, PVTEANE, quòd tam facilè *populo bibulas donaveris aures*; nam, ut tute ipſe noſti, *Odi prophanum vulgus, & arceo.*

Perſius.

Horatius.

Hanc porrò à muto & mortuo, (cujus vivi mentem bonam

nam probaſti, & etiamnum æſtimas, ſcio,) IVSTAM ET ADÆQVATAM BELLI ET PACIS STATERAM accipe. Rex Catholicus, quia pacis causâ bellum gerit, pro ſubditorum quiete, quam votis omnibus exoptat, PACEM, ſeu INDVCIAS amplecti paratus eſt; ſed æquis & honeſtis conditionibus; quæ ſi abſint; nec à te, nec à quoquam è ſeptenûm ſapiētum decuriâ culpari poteſt, ſi juſto bello jus ſuum perſequatur; ſi vitioſas Belgii partes, frendētibus æmulis, ſanare potiùs ſtudeat, quàm exſecare.

REGIVM *hoc ipſum reor,* Seneca.
ADVERSA CAPERE: *quoque ſit dubius magis*

Status,

Status, & cadentis imperi moles labat,
Hoc ſtare certo preſsiùs fortem gradu.

Plinius Pan. *Habet enim hæc vices conditio mortalium, ut adverſa ex ſecundis, ſecunda ex adverſis naſcantur.*

Lucanus. CAVSA *jubet Superos* MELIOR *ſperare ſecundos.*

Vale, ERYCI PVTEANE, & conſilia tua deinceps ſapientiùs expende. Feſtinè ſcripſi, ſine dente, ſinè felle, in loco ubi aſtra non occidunt.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EM.